

СВІТ ДИТИНИ

ІЛЮСТРОВАНІЙ ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

Виходить два рази в місяць.

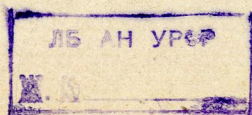
Осінь.

Пливуть за хмарами хмари,
Крапає дощ без упину,
Вітер холодний голосить,
Не затиха й на хвилину.

Падає листе до долу,
Вяне трава, пропадає...
Он журавлі полетіли
У вірей, де сонце сяє.

Сумно й пусто ген на полі,
Нудно й по хатах сидіти...
Час тепер, кохані діти,
Вам до школи вже ходити.

Пилип Капельгородський.

Пси у школі.

Хто не бачив і не знає,
Як то Славко псів навчає,
Нехай з нами побіжить;
Під плотиком у садочку,
В приємному холодочку
Школа Славкова стоїть.

Пси читають, що аж люблю
Раз тоненько, то знов грубо,
Пан професор лютий страх!
Хто як слід не навчився,
Або чимсь там провинився,
Бере буком по зубах.

Пси учаться, що аж приють,
Вже читати добре вміють,
Кожний вже до сто числить,
Пан професор з вітки скаче;
Як вивчить племя собаче,
Пан інспектор похвалить.

Війна грибів.

(З «Народніх Байок» В. Гнатюка).

Ой наказав боровик,
На всі гриби полковник,
Та під дубом сидячи,
На всі гриби глядячи:
Ой тим білякам
Та на війну йти.
Ой казали біляки,
Що ми з роду козаки,
Ми не повинні на війну йти.

Ой наказав боровик,
На всі гриби полковник,
Та під дубом сидячи,
На всі гриби глядячи:
Ой тим груздам
Та на війну йти.
Ой казали грузди:
Давай коний в гнузди!
Ми не повинні на війну йти.

Ой наказав боровик,
На всі гриби полковник,
Та під дубом сидячи,
На всі гриби глядячи:
Ой тим грибкам
Та на війну йти.
Ой казали грибки,
Що ми стали дибки,
Ми не повинні на війну йти.

Ой наказав боровик,
На всі гриби полковник,
Та під дубом сидячи,
На всі гриби глядячи:
Ой тим бабкам
Та на війну йти.
Ой казали бабки,
Що ми з роду жінки,
Ми не повинні на війну йти.

Ой наказав боровик,
На всі гриби полковник,
Та під дубом сидячи,
На всі гриби глядячи:
Ой тим вовнянкам
Та на війну йти.
Ой казали вовнянки,
Що ми з роду панянки,
Ми не повинні на війну йти.

Ой наказав боровик,
На всі гриби полковник,
Та під дубом сидячи,
На всі гриби глядячи:
Ой тим сиріожкам
Та на війну йти.
Ой казали сиріожки,
Ми недавно усі з діжки,
Ми не повинні на війну йти.

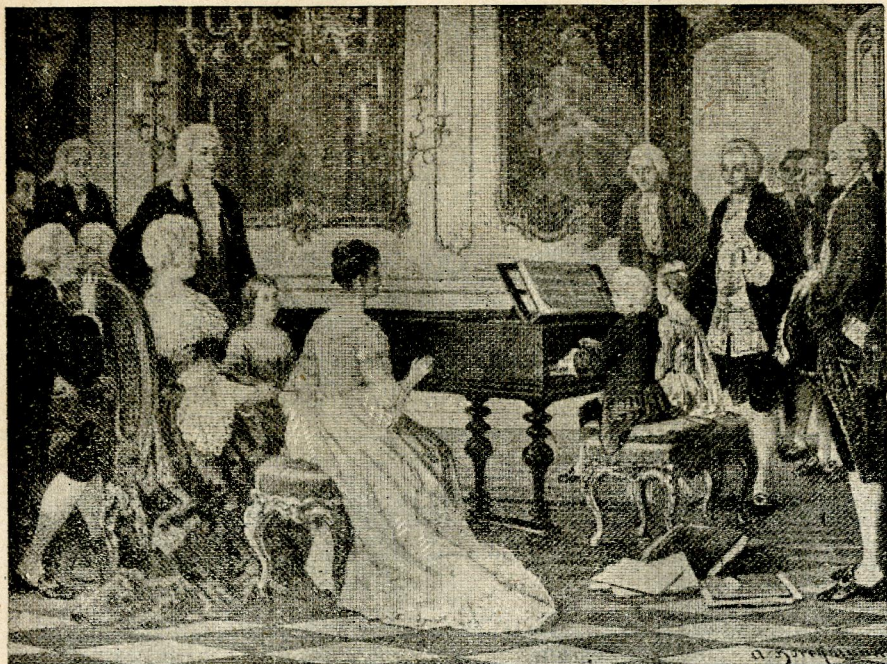
Ой наказав боровик,
На всі гриби полковник,
Та під дубом сидячи,
На всі гриби глядячи:
Ой тим піддубкам
Та на війну йти.
Ой казали піддубки,
Давайте нам зараз дудки,
Ми не повинні на війну йти.

Ой наказав боровик,
На всі гриби полковник,
Та під дубом сидячи,
На всі гриби глядячи:
Ой тим синякам
Та на війну йти.
Ой казали синяки,
Що ми з роду солодкі,
Ми не повинні на війну йти.

Ой наказав боровик,
На всі гриби полковник,
Та під дубом сидячи,
На всі гриби глядячи:
Ой тим красноголовцям
Та на війну йти.
Ой казали красноголовці,
Що ми з роду добрі хлопці,
Ми не повинні на війну йти.

Ой наказав боровик,
На всі гриби полковник,
Та під дубом сидячи,
На всі гриби глядячи:
Ой тим опенькам
Та на війну йти.
Ой казали опеньки,
Що ми з роду маленькі,
Ми не повинні на війну йти.

Малі великі люди.

Малий Моцарт із сестрою грає перед австр. цісаревою Марією Тересою.

Люди, що мають прославити в пізніших літах своє ім'я, звичайно вже в наймолодших, діточих літах виявляють свій талант, свої здібності. Треба їм лише допомогти вибитися на верх, коли доля судила їм прийти на світ в убогому домі.

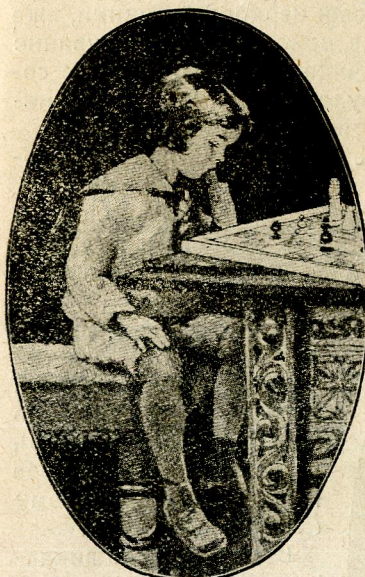
Так було з музиком-композитором світової слави **Йосифом Гайдном** (родився 1722 р., помер 1809 р.). Батько його був стельмахом. Добрі люди

Альбрехт Дірер
(у 13 році життя).

пізнали його талант уже на шестому році життя. Пізнали його музичний талант і милозвучний голос. Тяжко він бідував, у голоді й холоді приходилось поневірятися. Та він не пропав. Шанували його свої і чужинці. Англійський оксфордський університет іменував Гайдна почесним доктором музики (*honoris causa*).

Славний композитор Вольфганг Амадей **Моцарт** на

Капаблянка.

четвертому році життя виявляв уже великий нахил до музики. Подумайте лише, на четвертому році! Інші діти граються в цих літах іще обручачками. Коли Моцартові було шість літ, грав він із своєю сестричкою Ганусею в чотири руки на фор-

Пепіто Аріюля.

тепяні в присутності цїсаревї Марії Тересї. Обоїх діток оплеску-

Малий Гендель нічю грає на клявікорді.

вали присутні гучно, а передовсім малого Вольфганга. Не могли начудуватися його великому талантові до музики.

Також **Гендель**, який є творцем чудової церковної музики, вже в дуже ранній молодості виявляв глибоке, пристрасне замилювання для музики. Нераз захопив батько хлопчика, як нічу сидів у со-рочині при фортеп'яні. Коли Генделеви було одинацять літ, написав уже шість сонат на три голоси. Всі знавці подивлялися їх.

Пепіто **Аріоля**, Еспанець, уже на третьому році грав на фортеп'яні. В 1903-му році, як шістьлітній хлопець, був Аріоля гостем на замку цісаря Вільгельма II в Берліні.

Моцарт у молодім віці.

Та не лише в музиці виявляють діти великий талант. **Дісер**, славний німецький маляр (що жив у XVI столітті), намалював уже сам себе із зеркала, коли йому було тринадцять літ.

Великий подив викликав **Капаблянка**, малий шаховий мистець. Коли Капаблянці було півп'яти року, навчився грати в шахи. На одинацятomu році побідив більше разів у шаховому двобою в Гавані. Щоби виграти шахову партію, до сього треба багато бистроумности, притомности. І малий Капаблянка виріс на одного з найславніших шахістів світа.

Данте, найбільший італійський поет і взагалі всього світа (автор «Божественної комедії»), писав вірші вже на девятому році життя; **Торквато Тассо** на десятому. Італійський маляр **Рафаель** був уже славний на чотирнадцятому році життя. Французький славний скульптор **Роден** моделював уже в найраншому дитинстві.

Малі річи.

Малі краплі води,
Піску зерна малі,
Творять дужі моря
І поля чудові.

Малі хвилі часу,
Хоч маленькі, дрібні,
Творять довгі роки
І століття цілі.

Байки Езопа.

1. Жаба, щур і яструб.

Жаба сперечалася зі щуром за мочар. Вона доказувала:

— Сей мочар мій і нічий більше!

А щур собі нуж доказувати, що мочар його. Жаба мусить відступити йому мочар.

Але жаба й слухати про се не хотіла. Почалася завзята бійка.

Богато красше булиб зробили, колиб були погодилися. Бо як бійка розгорілася, вони й не запримітили, що оподалік чигав на них яструб. Він кинувся на борців і роздер обоїх.

(Де два слабі сперечаються, там часто третій, сильніший кінчить бій у свою користь).

2. Ланя й її оленя.

Ланя гордо приглядалася своєму синкови. Каже йому:

«Чуєш, синку, ти такий стрункий, а роги які сильні й великі! Чомуж ти такий боязкий? Тікаєш, скоро лише забреше собака».

Що йно сказала ланя ті слова, аж тут із далека чути гавкітню собаки. Тепер ланя не мала нічого спішнішого — як швидко втікати.

3. Хвалько.

Один чоловік вернувся з довгої подорожі до родинного міста. Чванився у товаристві ріжними штуками і славними вчинками. Приміром, на острові Родосі скочив так зручно, що ніхто із тисячів глядачів не умів так. На се може подати за свідків усіх мешканців Родоса.

— Чуєш! — відповів йому один із присутніх. — Мені здається, що говориш правду. Та уявім собі, що тут остров Родос, а ти ходи й покажи нам, як то ти знаєш скакати!

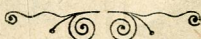
(Чванькови не вірять: Нехай він ділом докаже правдивість своїх слів).

4. Їжак і хомяк.

Бачить їжак, зима надходить. Попросив хомяка, щоби відступив йому куточок у своїй ямі. Хотів бути безпечним перед холодом. Хомяк згодився. Спровадився їжак. Та ледви найшовся у новій хаті, розгостився й розпростерся так, що господар хати що хвилини коловся до гострих кільців гостя.

Що йно тепер пізнав нещасний хомяк, що зробив велику дурницю. Попросив їжака забиратися, бо його хата для них обох, як видно, за мала. Але їжак засміявся й каже:

»Кому тут не в лад, сей чейже може забратися куди инде? Мені тут дуже добре і я остаюся.

На сіножати.

(Моравська народня пісня).

Ранком ще трава зелена.
До сніданку — покошена.
До сніданку покошена,
До полудня — обсушена.

До полудня обсушена,
А на вечір — стіжок сіна,
Бо вітерець продуває,
Красно сонце пригріває.

Богданко.

„Світ Дитини“ є постійним додатком до „Молодої України“.

Редакція і Адміністрація: Львів, ул. Зіморовича, 3.

Видає і за редакцію відповідає: **Михайло Таранько.**

З друкарні ОО. Василіян у Жовкві.

СВІТ ДИТИНИ

ІЛЮСТРОВАНІЙ ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

Виходить два рази в місяць.

Вянуть цвіти.

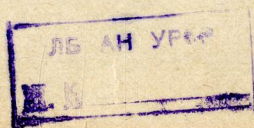
Вянуть цвіти, листя рідне,
Небо меркне, половіє,
Як зіниця, що поблідне,
Нім завмре і скамяніє.

Поле в млі, як в домовині
Під покривалом небощик;
Смерк лягає по долині,
З неба накропає дощик.

На розпутті хрест дримає,
На хресті ворона краче,
Осінь стернями блукає
І за літом гірко плаче.

Жаль їй цвітів, що звялила,
Жаль землі, що в смутку ние —
Білі руки заломила,
Понад полем йде і вие.

Богдан Лепкий.

Що може статися.

Носик Дарці любить часто
Лізти всюди там і тут:
В конфітуру, в слоїк з медом,
Де лиш ласощі кладуть.

Та не тільки носик ласий,
Не від того і язик,
Солодощі полизати
Він до того вже привик.

Та ти, Дарцю, моя люба,
 Про лакімство позабудь,
 Бо і носик і язичок
 Тобі в трое приростуть!

А тоді погана станеш
 І сміятись будуть всі,
 Що носата й язиката
 Ти за ласощі свої. С. Л.

Одарчина казка.

Балаклива і хитра Одарка наближається тихцем до мами і стає задумана.

— Що з тобою? Чого ти так задумалася?

— Тихо, тихо, зачекай трохи, бо я видумую казку... Вже! Сказати тобі, мамо?

— Скажи!

— Та не знаю, чи сподобається тобі моя казка?

— Чому-ж би ні?

— Побожись!

— Божусь!

— Але знай, що казка не довга.

— Нічого не шкодить.

— Був собі колись не так давно... Був собі колись слоїк з конфітурами, так... слоїк з конфітурами, а я його збила.

— Як? Ти збила слоїк?

— Тобі не можна гніватися, мамцю! Чи ти не сказала, що тобі сподобається ця казка? Ти навіть побожилася!

З румунської мови переклав С. Л.

Гарбуз і його родина.

(Зі збірки Володимира Гнатюка).

Ходить гарбуз по городу,
 Питається свого роду:
 Ой чи живі, чи здорові
 Всі родичі гарбузові?

Обізвалась жовта диня,
 Гарбузова господиня:
 Іще живі і здорові
 Всі родичі гарбузові.

Обізвались огірочки,
 Гарбузові сини й дочки:
 Іще живі і здорові
 Всі родичі гарбузові.

Обізвалась морковиця,
 Гарбузова сестриця:
 Іще живі і здорові
 Всі родичі гарбузові.

Обізвались бураки,
 Гарбузові свояки:
 Іще живі і здорові
 Всі родичі гарбузові.

Обізвалась бараболя,
 А за нею і фасолія;
 Іще живі і здорові
 Всі родичі гарбузові.

Обізлався старий біб:
 Я іздержав увесь рід!
 Тому живі і здорові
 Всі родичі гарбузові.

Ой ти гарбуз, ти перістий,
 Із чим тебе будем їсти?
 Миску пшона, кусок сала,
 Ось до мене вся приправа.

Щирі друзи.

Щирі то друзяки
Петрик і Павло,
В згоді і любови
Вам живуть в одно.

Разом при забаві,
Разом при їді,
Ба — себе ратують
Навіть у біді!

Дай нам, Боже, друга
Мати в кожду мить,
З любим товариством
Легше в світі жить.

Ігорків.

Гусак і когут.

— Як живеш, побратиме? — звідується гусак когута.

— Не можу хвалитися, брате — відповідає когут, — вороги дуже проріджують моє стадо: тут злі люди забивають каміннем кури, там знов лисиці, коти й ворони хватають їх. Хіба в кінці я сам один лишуся на світі...

— Як се може бути — каже гусак, — що я про се досі й не чув нічого? Таж на однім дворі живемо!

— А щож, чи маємо хвалитися, що нас бють? Радше мовчимо та ховаємося по кутиках — каже когут.

— Так? Тепер уже вижу, яка ваша хіба: ви не вмієте боронитися. Коли ворог нападе кого з твого стада, замість того, щоби кричати о поміч, утікаєте, щоби сховатися в куточку. Видиш, я завів инший звичай; за те з мого стада й одно перо не хибить!

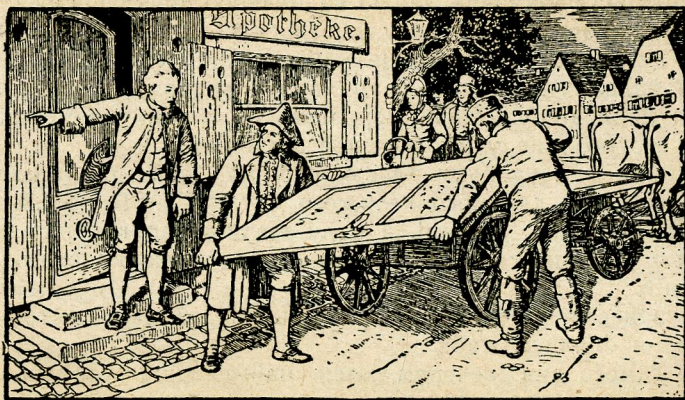
— А який же у тебе звичай? — питає цікаво когут.

— Він зветься взаїмна допомога — відповідає гусак. — Ми не лише любимося взаїмно у стаді, але і спільно боронимося, коли на нас нападають. А се дуже легко. Послухай: Хтось хоче їсти гусятину. Кине в нас каменем, а камінь засягне одну гуску. Та з болю загегає, а ми всі в слід за нею робимо такий вереск, крик, як би се й нас усіх боліло. Зараз вибігнуть наші господарі тай ворога відженуть. Зранена гуска видужає, а ворог те собі затамить, що як ударить одну гуску, закричить усе стадо. Заведи такий порядок і ти в своїм стаді, а побачиш, що се найліпший лік на такий припадок. Зараз треба кричати о поміч, злетітися в гурт і відганяти ворога.

Когут подякував за раду і пішов учить своє стадо, як має кричати, коли щось притрафиться злого, як одного з них бють.

З словацької мови переклав Богданко.

Дивна рецепта.

Се не така велика штука занести рецепту до аптики; однак давно була се таки штука. Одного дня задержав якийсь сторонний чоловік перед мійською аптикою віз, запряжений волами, зняв обережно великі хатні двері, зроблені з ялиці і вніс їх до середини. Аптикар зробив великі очі і сказав: »Любий приятелю, чого треба вам тут з тими дверми? Столяр мешкає дальше о два дома на ліво«. Йому відповів чоловік, що до його хорої жінки приїздив лікар і хотів їй записати лік, але в цілім домі не було ні пера, ні чорнила, ні паперу, лише кусок крейди. Тоді написав пан доктор рецепту на дверях хати і нехай тепер пан аптикар буде так добрий і спорядить напій.

Аптикар вволив волю сього чоловіка, відчитав сю дивну рецепту тай зробив лікарство. Щасливий той, хто уміє собі в потребі порадити.

І. П. Гебель.

Брати Гріми.

Принц-жаба.

(Казка).

Ів собі король, що одного разу нездужав і забажав напиться свіжої води. Тоді побігла найстарша з його трьох дочок на подвір'є до криниці, щоби принести батькови води. Та коли вона зачерла води, показалася вода зовсім каламутна. Дівчина хотіла виляти її назад до криниці, але в ту хвилю вискочила жаба і так промовила до принцеси:

»Коли ти схочеш моя любка бути,
»Дозволю тобі води зачернути.
»Та як не схочеш мене полюбити,
»Буду тобі вічно воду колотити!«

Та королівська дочка не хотіла й чути про жабу. Вона засміялася: »О, ти якраз була би для мене на любка!« — і побігла до палати. Вона розказала, що їй на подвір'ю приключилося, а коли друга сестра вибралася по воду, повелось їй саме так, як і першій.

Тоді вибралася до криниці наймолодша королівна. Та і їй набралася каламутна вода і в ту хвилю вискочила жаба та сказала свою приповідку. Однак королівна не відкинула її так погіршливо, як сестри, лиш усміхнулася й відповіла:

— Добре, я хочу бути твоєю любкою! Дай мені лише скоро гарної чистої води для мого недужого батька! — В сю хвилю скочила жаба назад до криниці, а коли дівчина другий раз зачерла, була вода в склянці така чиста, що сонце усіма красками відбивалося в ній.

Тоді занесла королівна воду батькови, а свої сестри висміяла, що вони боялися жаби.

Того самого дня вечером, коли наймолодша королівна положилася спати, почула нагло за дверми своєї кімнати тихий шелест, як би хтось скавав: чап! чалап! по мармурних плитах долівки.

Коли дівчина надслухувала, що се може бути, почула нараз зза дверей ніжний голос, що промовив:

»Відчини, відчини,
»Королівська доню!
»Чи забула, що сказала,
»Як при криниці стояла,
»Що будеш мене кохати
»Як дам водиці набрати!?»

— Ой леле! Та ж се жаба! — скрикнула королівна — та я обіцяла, тож і пушу її до середини!

Вона відчинила двері, жаба влізла до світлиці, вискочила на постіль дівчати і усадовилася зовсім спокійно в кутику ліжка. Коли однак засіяли досвіта перші проміні ранньої зорі, жаба зіскочила з постелі і згасла. Цілий день розказувала королівна, як вечером відвідала її жаба, а сестри кепкували з дівчати.

Другого вечера прийшла жаба знов, а королівська дочка пустила її до кімнати. Коли однак жаба прийшла в третє, сказала дівчина: Се вже нині останній раз, що я тобі відчиняю! — Жаба не відозвалася ні словечком, одним скоком знайшлася на постелі і усадовилася на давнім місці.

Коли принцеса вранці пробудилася, побачила в своїй кімнаті чудово-гарного молодого принца. Вона остовпіла, бо не могла зрозуміти, як міг принц при зачинених дверях увійти у кімнату. Та принц промовив: »Не бійся, мила, королівська доню! Мене перемінив лихий чарівник у жабу і се мало так довго тревати, поки принцеса не відступить мені добровільно місця на своїй постелі. Через твою великодушність я звільнений і сподіюся, що тепер схочеш бути моєю милою«.

Королівна не мала нічого против сього. Вона повела принца до свого батька, який радо згодився на заручини. Тільки сестри принцеси сердилися, що вони були такі нерозумні і боялися жаби, яка в дійсності була принцом.

Молодий принц забажав, поки відбудеться весілля, поїхати до свог батька, щоби повідомити його про щасливе звільнення і запросити на весілля. Він розпрощався зі своєю судженою і вибрався в дорогу. Старий батько утішився дуже, коли побачив свого сина і довго тримав його коло себе. Саме тоді перебувала на дворі батька чужостороння принцеса, яка була така гарна, що хто лиш на неї глянув, мусів залюбитися. Звільнений принц загорів швидко палкою любовю до красавиці і чим частіше глядів на неї, тим більше забував свою давню звільнительку. В кінці ледви пам'ятав її та заручився з чужосторонньою принцесою.

Тимчасом перша суджена, що так довго на дармо ожидала свого милого, ставала все сумнійша і сумнійша. В кінці рішила відшукати принца. Вона перебралася за лицаря, прибула на двір свого судженого і нанялася там за їздця. Тут мусіла раз-у-раз дивитися, як принц, забувши її, веселився зі своєю новою любкою. Коли він виїздив зі судженою на прогульку, мусіла бідна дівчина за ними кінно чвалувати.

Коли так одного разу вибралися на прогульку, почув нагло принц якийсь тріскіт за собою. Він думав, що се при кариті і крикнув:

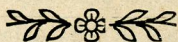
— Стій! Карита тріщить!

Та їздець, що їхав за каритою, відповів сумовито:

— Ні, пане, се не при возі — се трісли одні вязи на моїм серці!

Ще два рази чув принц таємний тріск і два рази почув від їздця таку саму відповідь. Се зацікавило його. Він зачав приглядатися їздцеві і пізнав у нім — свою звільнительку. Наче полуда спала з його очей. Тепер стало йому ясно, як нечесно він поступав і вкоротці відбулося весілля принца з його судженою і звільнителькою.

Перевела з німецького — Слава Я.

Л е в.

(Казка Теодора Ерцля).

Мале левенятко, якого родичів побили ловці, лежало виснажене і ледви живе на піску пустелі. Один добрий Готентот надбав безсиле звіря, поніс його до своєї хижі і годував молоком та мясом, поки воно не прийшло знов до себе.

Молодий лев ріс і набирав сили. Свому ратівникови він оказував вдячність і відданість вірного пса.

Одного разу запустився Готентот зі своїм львом далеко в пустелю на лови. Він заблудив і цілі два дні не зустрів ніякої здобичі, а з ним разом томився від спраги й голоду і його вірний товариш.

У вечері ліг Готентот, щоби покріпити себе сном. Тоді голодний лев розбив ударом лапи череп свого пана і пожер його.

— Добрий чоловіче! — сказав вдячний лев, хлечучи горячу кров свого добродія, — ти двічі врятував мені життя, я тобі сього ніколи не забуду!

З німецького переклав Дід Сава.

Богданкові забавки.

Богдан книжки все пильнує,
Вчиться, пише і рахує,
Та при тім хлопчик охочий,
Зробить все, що лиш захоче:
Сопілочку, батіжок,
Вітрак, сани, чи візок
Митю з дерева змайструє:
Він ніколи не дармує!
Часом ліпить залюбки
Паперові коробки,
Або із глини горнята,
Стільці, гуси, пси, пташата,
Щоб лиш дармо не сидіти.
Чи так роблять інші діти?

І. Б.

„Світ Дитини“ є постійним додатком до „Молодої України“.

Редакція і Адміністрація: Львів, ул. Зіморовича, 3.

Видає і за редакцію відповідає: **Михайло Таранько.**

З друкарні ОО. Василіян у Жовкві.

СВІТ ДИТИНИ

ІЛЮСТРОВАНІЙ ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

Виходить два рази в місяць.

Вже осінь.

Ой вже осінь, осінь, діти,
Жовкне поле, сад і гай,
Вянуть пишні літа цвіти,
Птиці линуть у вірай —
Ой вже осінь, осінь, діти!

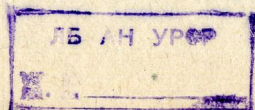
Гріє сонечко ще трохи,
Та не так як літом вже,
Ще зелені бори й мохи
І моріг зелений ще —
Гріє сонечко ще трохи.

Ще осінні цвітуть цвіти,
Спомин мов блідий весни,
Та вже осінь, осінь, діти,
Що раз ближше вже зими —
Ще осінні цвітуть цвіти...

Хто трудився пильно в поли,
Весну, літо працював,
Без заплати він ніколи
В щедру осінь не остав —
Хто трудився пильно в поли.

І ви, діти, тому в школі,
Щоби труд пізнати в ній,
В вашу осінь, щоб в неволі
Не стогнали ви важкій —
І ви, діти, тому в школі!

Я. Вільшенко.

На цминтарі.

(Малюнок Тараса Шевченка).

На цминтарі старець стоїть
І милостині просить,
Раз в раз молитву шепотить,
До неба руки зносить.

А хто іде, то не мине,
Над ним змилюсь сердиться
І милостиню в руку ткне
І просить помолиться.

Той за багатства, а той знов
За любую родину,
А третій за тягар оков,
За любу Україну.

Р. З.

Василь Софронів.

Казка про сонце та місяць.

Се діялося ще давним давно, коли сонце світило лише на одну нашу землю, а місяць потопав у безмірних, чорних потемках і не глядів ще на землю своїм усміхненим обличчям.

— Яке я щасливе! Як гарно мені жити! — говорило раз сонце до хмар. — Усюди, куди гляну по землі, там радість і сміх. І роса райдугою сміється до мене, і листе дерев трепоче, тремтить із роскоші під мною і жайворон сипле для мене сміхи по полі! І навіть філі поважно-суворого моря лагідніють під моїм промінням, манять мене у свої глибокі тереми, граються зі мою мов діти і навіть сніг холодний блестить та іскриться до мене! А вже найбільше любить мене чоловік! Я чую нераз, як він говорить: — О, сонце! Ти всесильне! Ти даєш нам життя! Ти даєш нам променисте світло радості і ми, коли лиш побачимо тебе, благословимо тебе!

Так хвалилося сонце хмарі, раде та втішне, що своїм промінням приносить землі радість та щастє. Та зависна хмара наважилася закаламутити спокій його думок і сказала злобно:

— Та всеж таки в тій твоїй силі, яка для всіх приносить світло, для тебе міститься жерело безсилля!

— Я всесильне — засміялося сонце.

Хмара блиснула очима:

— А отже ні!

— Скажи, я цікаве! — занепокоїлося ясне.

Зареготалася хмара.

— Ти посилаєш на землю світло! Але скажи, чи бачило ти вже коли небудь чорну ніч, або хочби тінь, яку кидає завдяки тобі навіть кожний кущ, навіть кожний придорожний камінчик? Ти не можеш побачити їх, хоч би ти як хотіло! Ти безсиле, сонце!

Задумалося сонце, тяжкий смуток одолів його. Хмара допала свого. Почутте безсилля та цікавість не давали йому спокою. Скільки не намагалася воно побачити ніч, або хоч би тільки звичайну тінь, не могло. Ніч утікала перед його промінням і всюди, де тільки воно заглянуло, там тим самим, як усе, робився ранок, а тіни сміялися з нього та мов граючися з ним у «сліпу бабку» ховалися перед його оком за кожду деревину, за кожний кущ, за все, що лиш виставало понад землю.

А хмара хихотіла злорадно:

— А що, всесильне? Ти не можеш бачити навіть того, що я бачу! Тут під мною є тіні! Розступитися перед тобою? Все одно не побачиш!

— Я мушу побачити їх! — затялося сонце і вперше тоді післало своє промінне навколо у всесвіт. Та куди промінне не йшло,

всюди тьма розступалася перед ним і всюди там родилася ясність. Довго блукало зневірене промінне по всесвіті, аж стрінуло раз місяць. Зраділо, що може нарешті хоч тут побачити ніч або тінь, але й тут з його приходом стало ясно. І промінне знеможене шуканням, лягло на голі скали місяця й заснуло.

Збудилося: вже сонце збиралося переходити на другу півкулю неба.

— Ми безсильні — сказало до нього промінне і хотіло вже вертатися назад. Та місяцеві так добре було з проміннем, що він сказав до нього:

— Останьтеся у мене на все, а побачите ніч і побачите тінь.

— Добре — згодилося промінне, а місяць порадив йому тоді:

— Відбийтеся від мене і гляньте на землю!

Промінне нараз заплескало в долоні та затремтіло срібним сміхом: Там на землі від сяєва заходячого сонця розстелилися довгі, темні тіни. І промінне бачило їх! Дивилося, дивувалося й любувалося своєю силою.

А як сонце зайшло на другу півкулю неба, тоді знову радісно крикнуло промінне з місяця:

— Ми бачимо ніч!

То тоді вечером, перед заходом сонця вперше відбитим сонішним промінням глянув на землю місяць і вперше глядів своїм усміхненим обличчям цілу ніч. Хмара зі скаженої люті та злоби розсипалася дрібним дощем. А сонце все від тоді висилає своє промінне на місяць, щоби рівночасно творити день і бачити ніч та тінь.

Ранком.

Гей! що за плач тут, що за крики?

Гей! що за гук тут так великий?

Гей! хто тут слези проливає?

Гей! хто тут брудне личко має?

Глядіть — там Марта, як та рожа,

Вдягнена, вмига, чиста, гожа,

Вже свої ляльки вбирає

І до школи виправляє.

Чогож ти плачеш, наш Іванку?

Глянь — ось водиця стоїть в збанку.

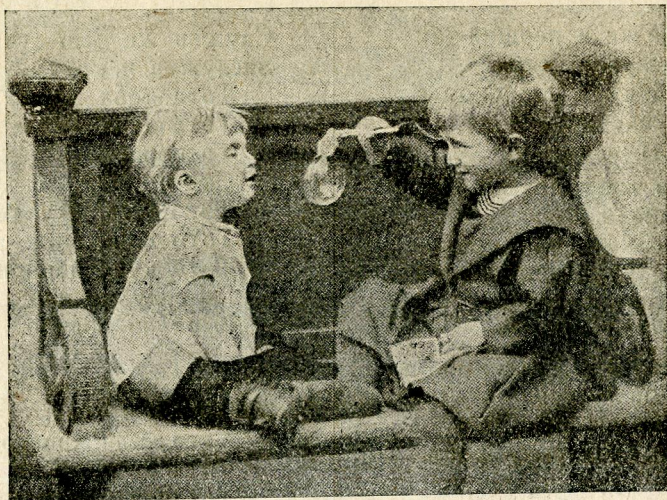
Отже скоренько і без принуки

Обмий чистенько личко і руки.

І. Б.

Мила забава.

Наш Тарасик, хоч малий,
Ріжні штуки знає,
Ось теперечки баньки
Милянї пускає.

А меншенький Степанко
На баньку вдивився:
Ах, як радо би їх він
Пускати навчився.

Але що ви не кажіть,
То є таки штука
І не скоро ще піде
Степкови наука.

Тому гордий так Тарас,
Сяють оченята:
»Ось гляди, що вмію я!«
Мов кажуть до брата.

Я. В.

КРІЛИКАРНЯ.

Чорний Гриць і Клим білявий
Мають вдачу господарню:
Просять батька, щоб позволив
Заложити кріликарню.

За решіткою у шіпці
Кріликів пар вісім стриба;
Не жаліють їм хлопята
Ні травиці, ані хліба.

Тільки Бурко Довговусий
На них зизом споглядає,
Та що їх і ткнуть не можна,
Він давно се добре знає.

Роман Завадович.

ЗАСЛУЖЕНИНА.

(Зі збірки Володимира Гнатюка).

Служив же я перший рік
Тай заслужив куря.

Тото куря чорнокриле
По саду ходило,
Курятка водило.

Служив же я другий рік,
Заслужив я кача.

Тото кача рапу, рапу,
Тото куря чорнокриле
По саду ходило,
Курятка водило.

Служив же я третій рік,
Заслужив я гуся.

Тото гуся гегу, гегу,
Тото кача рапу, рапу,
Тото куря чорнокриле
По саду ходило,
Курятка водило.

Служив я четвертий рік,
Заслужив порося.

То порося
Скрутилося,
Тото гуся гегу, гегу,
Тото кача рапу, рапу,
Тото куря чорнокриле
По саду ходило,
Курятка водило.

Служив же я п'ятий рік,
Заслужив я вівцю.

Тота вівця втекла з хлівця,
То порося
Скрутилося,
Тото гуся гегу, гегу,
Тото кача рапу, рапу,
Тото куря чорнокриле
По саду ходило,
Курятка водило.

Служив же я шестий рік,
Заслужив я козу.

Тота коза впала з воза,
Тота вівця втекла з хлівця,
То порося
Скрутилося,
Тото гуся гегу, гегу,
Тото кача рапу, рапу,
Тото куря чорнокриле
По саду ходило,
Курятка водило.

Служив же я сьмий рік,
Заслужив я теля.

Тото теля хвостом меле,
Тота коза впала з воза,
Тота вівця втекла з хлівця,
То порося
Скрутилося,
Тото гуся гегу, гегу,
Тото кача рапу, рапу,
Тото куря чорнокриле
По саду ходило,
Курятка водило.

Служив же я осьмий рік,
Заслужив корову.

Тота корова бодай здорова,
Тото теля хвостом меле,
Тота коза впала з воза,
Тота вівця втекла з хлівця,
То порося
Скрутилося,
Тото гуся гегу, гегу,
Тото кача рапу, рапу,
Тото куря чорнокриле
По саду ходило,
Курятка водило.

Кізка і цапок.

Бігла кізонька ледком, ледком,
А за нею цапок слідком слідком.
А кізонька в ополонку,

А цапочок за головку:
Стій, кізонько, не топись,
Хоч на мене подивись!

Брисько і Леліканиха.

За великого раз пана
Брисько перебрався,
А баранчик й дурний зайчик
На нім не пізнався.

Як стрінули вони Бриська,
Шапки поздймали
Тай низенько-покірненько
Кланялися стали.

Побачила оддалеки
Се пеліканиха,
Покивала головою
І сказала стиха:

»Наш сваток як бачить пана,
На лице й не гляне,
Лиш фракори й циліндрови
Кланялися стане. Р. З.

КОЛАЧ.

(За Й. Кожішком).

Хлопці, хлопці плавачі,
Ходіть їсти колачі!
Де пеклися? — У печі.
Мололися у млині.

Звідки зерно? З поля, нам.
Хто орав? — Господар сам.
Помагав хто? — Ілько ткач.
І за те дістав колач!

Богданко.

Арабські байки і притчі.

1. Лев, гієна і лис.

Лев, гієна і лис вибралися на лови і зловили вівцю.

— Ну, — сказав лев, — поділім тепер добичу!

Гієна виступила наперед і сказала:

— Задна частина — моя, передню дістане лев, а внутренности і ноги будуть для лиса.

Лев олютився, ударив гієну лабою і вибив їй око.

— Діли ти! — сказав він до лиса.

Лис налякався і дрожачи зі страху, промовив:

— Голова, внутренности і ноги — для мене і для гієни, а все инше належить львови.

— Хто навчив тебе так розумно ділити добичу? — запитав лев ввічливо лиса.

— Гієнине око! — відповів лис.

2. Добрий каліф.

Одного разу прийшов каліф до ученого. Якраз були тоді у того ученого гості. По якимсь часі зійшла бесіда на славного каліфа Гарун-аль-Рашіда. Всі почали згадувати про легенди, які кружляли між народом про доброту, розум і милосерде того каліфа.

— Все те неправда, видумки!... — промовив каліф, якого вразила немило та розмова і ті похвали, — мало то що говориться серед народу.

— Нехай буде так, володарю, — промовив учений, — але поспробуй і ти жити так, щоби і про тебе люди видумували залюбки подібні легенди!

3. Душа скупого.

Два подорожні переходили через ліс і увиділи випадково якийсь завалений гріб, а на нім камінь. На камени було написане: Тут спочиває душа скупого.

Подорожні стали роздумувати, що би то за значінне мала та напись.

— Та-ж людська душа не може спочивати під землею! — промовив один із них. — Ану, розкопаймо землю.

Скоро тільки розкопали гріб, найшли в землі горнець повний золота.

„Світ Дитини“ є постійним додатком до „Молодої України“.

Редакція і Адміністрація: Львів, ул. Зіморовича, 3.

Видає і за редакцію відповідає: **Михайло Таранько.**

З друкарні ОО. Василіян у Жовкві.

СВІТ ДИТИНИ

ІЛЮСТРОВАНІЙ ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

Виходить два рази в місяць.

Сніжок.

Мов лебединий пух паде
Дрібний сніжок спровола,
Як збудиться — то вже буде
Білесенько докола.

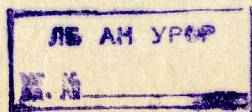
Вже не доглянеш тих ровів,
Котрими смерть ходила,
І чорну месть й червоний гнів
З собою скрізь водила.

І не спізнаєш, де ворог впав,
А де товариш вірний,
Бо білий сніг їх вколисав
У сон трівкий, безмірний.

Чим хто з них жив, хто що любив,
За що боровся в бою,
Дух прощення на вік прикрив
Пеленою сніжною.

Опрощення великий дух,
Любови дух й покори,
Мов непорочний снігу пух
Зрівнає доли й гори.

Богдан Лепкий.

Сирота.

(До ілюстр.).

Полишила мене мати
Сиротою —
Я іду у світ блукати,
Серця людського шукати,
Що відчулоб біль зі мною.

А зі мною в світ незнаний,
Небезпечний,
Вдітий в одяг зоретканий,
Провідник іде коханий
Мій єдиний друг сердечний.

Він учителем і батьком
Є для мене —
Він потішить, попестує,
Він порадить, поратує,
Як колись ти, моя нене!

По дорогах креміністих
В ночі тьмяні
Моїх дум і вчинків чистих
Мольб і молитов огнистих,
Він повірник мій коханий.

І ідемо ми обое
Без устанку —
І дійдемо таки в бою
З супротивного судьбою
До поранного свитанку.

Р. З.

Смерть горобця.

Сів горобець на крокви,
В нього крильця обмокли:
Ой помер, помер,
Наш горобейко,
Вічная йому память.

Сів горобець на вишні,
В нього крильця обвисли.
Ой помер, помер,
Наш горобейко,
Вічная йому память.

Прийшла д ньому кобила,
Його хвостом звалила.
Ой помер, помер,
Наш горобейко,
Вічная йому память.

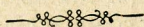
Прийшла д ньому корова,
Його рогом сколола.
Ой помер, помер,
Наш горобейко,
Вічная йому память.

Прийшли д ньому синиці,
Горобцеві сестриці.
Ой помер, помер,
Наш горобейко,
Вічная йому память.

Прийшли д ньому пугачі,
Горобцеві копачі.
Ой помер, помер,
Наш горобейко,
Вічная йому память.

Прийшли д ньому дві курки,
Розхватили хавтурки¹⁾.

Ой помер, помер,
Наш горобейко,
Вічная йому память.

¹⁾ Хавтурки — малі колачики, або книшики, що роздаються на похоро-
нах бідним.

Казка про царенка котика.

Се було так уже давно, так дуже давно, що навіть у найдавніших книгах не найдете сього. Тільки тому, хто щиро любить рідну Земленьку так, що готов за неї й життя віддати, тільки тому оповість його Русалка Синіх Гір. У вечірню годину, коли блідолиций Місяченько сріблом слався й ясні Зіроньки моргали із погідного неба, а темрява чорними серпанками оповила стрункі ялиці й глибокі яруги понакривала, чув се від неї один добрий хлопчик і мені оповів.

А я вам, діточки! Слухайтеж пильно тай уважно!

Де сьогодні село Княздівр, посеред великого тисового ліса стояв пишній княжий терем. У сьому теремі жив князь Берислав. А був він князем над усею гуцульською Верховиною.

Був князь Берислав старий, дуже старий, із довгою, сивою бородою, що спадала йому аж до ніг. На голові носив корону з червоних самоцвітів, а на грудях висіло в нього золоте сонце на блакитному небі. У руці держав зачарований меч. Говорили люде, що він дістав сей меч від лихого чорнокнижника, що жив на Говірлі в тисовій палаті. А в сьому мечеві, казали, дивна й страшна сила. Не має людської сили, щоби могла опертися йому. А ще й говорили, що за сей меч князь Берислав запродав власну душу.

Князь був удовець. Говорили, що покійна жінка князя Берислава, Калина, була зі всіх жінок у князівстві найкрасша, очі мала чорні й лискучі, як самоцвіти, тільки все сумні, сумні як хмарна осіння днина. Чорне волосе, м'яке як шовк, оповивало її всю. Губи мала червоні як калина.

І вона померла. По її смерті старий король став хмарний, а в серці в нього загіздилися люті і гнів.

Усі дріжали зі страху та гнулися до землі, коли князь глядів лютим зором. Бо не було милосердя в його серці. За найменшу провину карав смертю. Кати що хвилини ставили руштовання й гострі їх топори стікали все кровю. Княжі биричі ходили раз-у-раз по Верховині, забирали бідним Гуцулам останнє майно за податки, виганяли їх із хат, із плечий здирали сердаки, щоби тільки наповнити золотом княжу скарбницю.

Плач і сум княжили в Верховині, а князь сидів у своєму теремі серед тисового ліса. Престола берегло сто лицарів у гострокінчастих шоломах із лискучими мечами в правицях, зі золотистими панцирами на грудях і з червоними щитами на лівих раменах. А гетьманував їм Лютослав, великан і друг найвірнійший князя.

Сумно було в княжих теремах, хоч і які гарні та величаві були вони. Ясною зіркою був син князя Богдан. Та сумний був він, як і мати його покійниця. Князь не любив його.

— Не вдався мені престолонаслідник! — нарікав.

Не любив князенко Богдан ні лицарських боїв, ні ігрищ. Із гарфою золотострунною сидав вечерами в своїй кімнатці біля вікон

і грав сумні тихі пісеньки. А грав так пречудово, що пташки, які спали в тисовому лісі, будилися, прилітали, сідали на вікні й у захваті слухали тих пісень. А Гуцули, що вертали з робіт, задержувалися, коли чули в лісі ці чудові звуки й усміхалися лагідно та говорили:

— Князенко грає...

Гей, чудові се були пісні. У найсумніші серця вливали радощі, в думки змучені відчаєм вкидали соняшне проміннє. Розяснювалися очі й дітям і старим на звук князенкової пісні.

І грав князенко, грав що вечера, а очі мав щораз сумніші. Бо людям несли його пісні розраду, а йому самому радости дати не могли. Сам саміський був серед величі й богатства, серед величавих світлиць, серед самоцвітів і золота, серед громади княже-дворців сам. Бо ніхто не любив його.

Раз пішов він на прохід плаєм через ліс. Аж глип, під найбільшим тисом сидить дівчатко синьооке й із лісових цвіток віночок ве.

— Кому веш віночок, дівчино? — спитав князенко.

— Сама собі, лицарю.

— Дівчино, гарна дівчино, подаруй мені сей вінок. Коли верну до дому, завішу його на покутті й лісові квіти пахнутимуть у моїй світлиці. І мені буде здаватися, що не серед чорних стін сплю, а серед пахучих Дажбожих левад. І думатиму, що я не сам.

— А й я сама, лицарю.

— Нема в тебе родичів?

— Ні, я сирітка.

— Дівчино, гарна дівчино, за сей вінок золотом заплачу тобі.

— Усміхнися тільки гарно, дам тобі його за одну усмішку.

Схилив князенко голову на груди, бо ніколи на його устах не ясніла усмішка. Не вмів сміятися нещасний князенко, хоч багатий був і наслідник великого князівства.

Слези засяли в його очах.

— Чого плачеш, лицарю?

— Бо не можу всміхнутися.

— То я навчу тебе, ти чудний хлопча.

І закинула йому на шию рученята та поцілувала його в уста.

І чудо! Запашнійше запахи всі цвіти, яснійше заясніло сонечко над тисами віковими. А пташки, сховані в гиллю, заспівали разом тонким голосочком, зажурчав живійше хрустальний ручай.

Усміхнувся князенко.

Зникли сльози з очей, у серці заграла радісна музика.

— Дівчино, гарна дівчино, так мені чудно, вперше в життю так чудно! Хотів би я кричати, молитися на вколішках, а слабкі руки в силу велику змоглися. Що се?

— Се щастє — прошепотіло дівча.

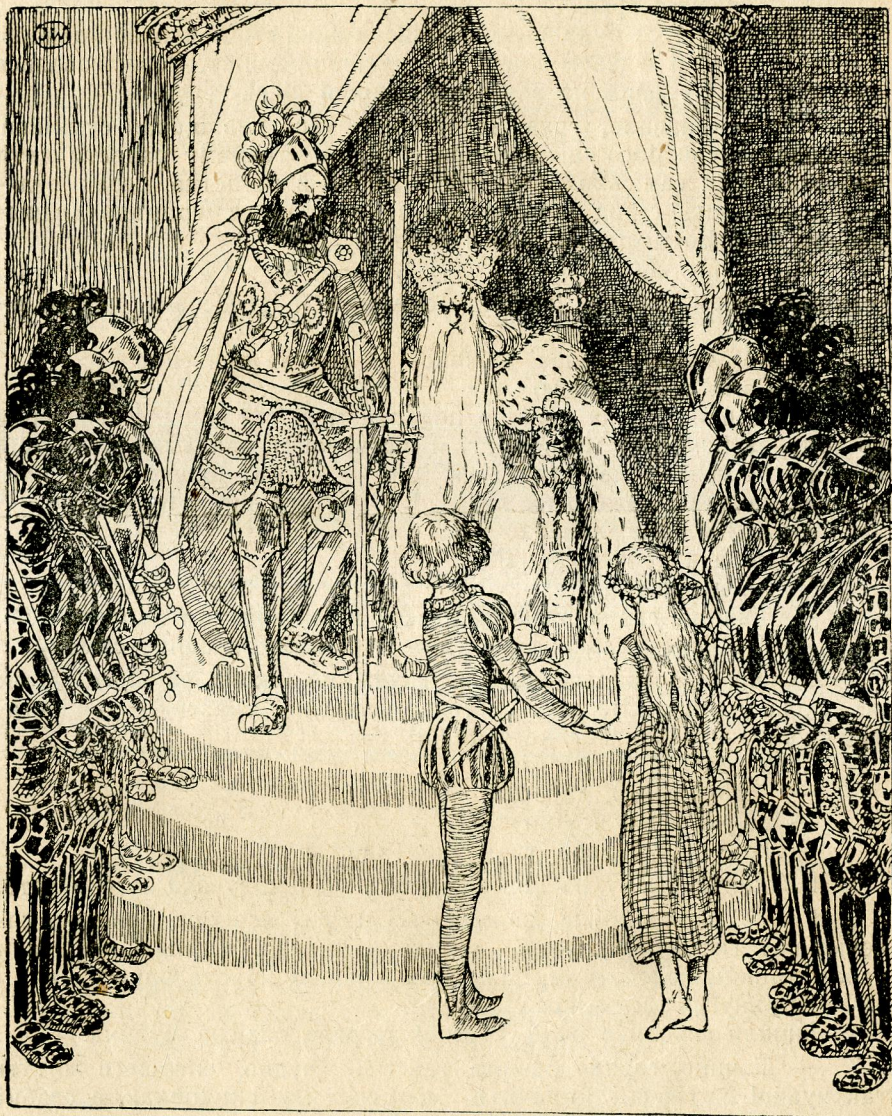
А князенко тоді:

— Знай, що я князенко всеї Верховини. І ти, що дала мені пізнати щастє, станеш моєю жінкою.

Дівчатко наляканим зором глянуло на юнака, а він узяв її під руку й повів плаєм у княжі тереми.

Ішли, а за ними тисовий ліс шумом шумів.

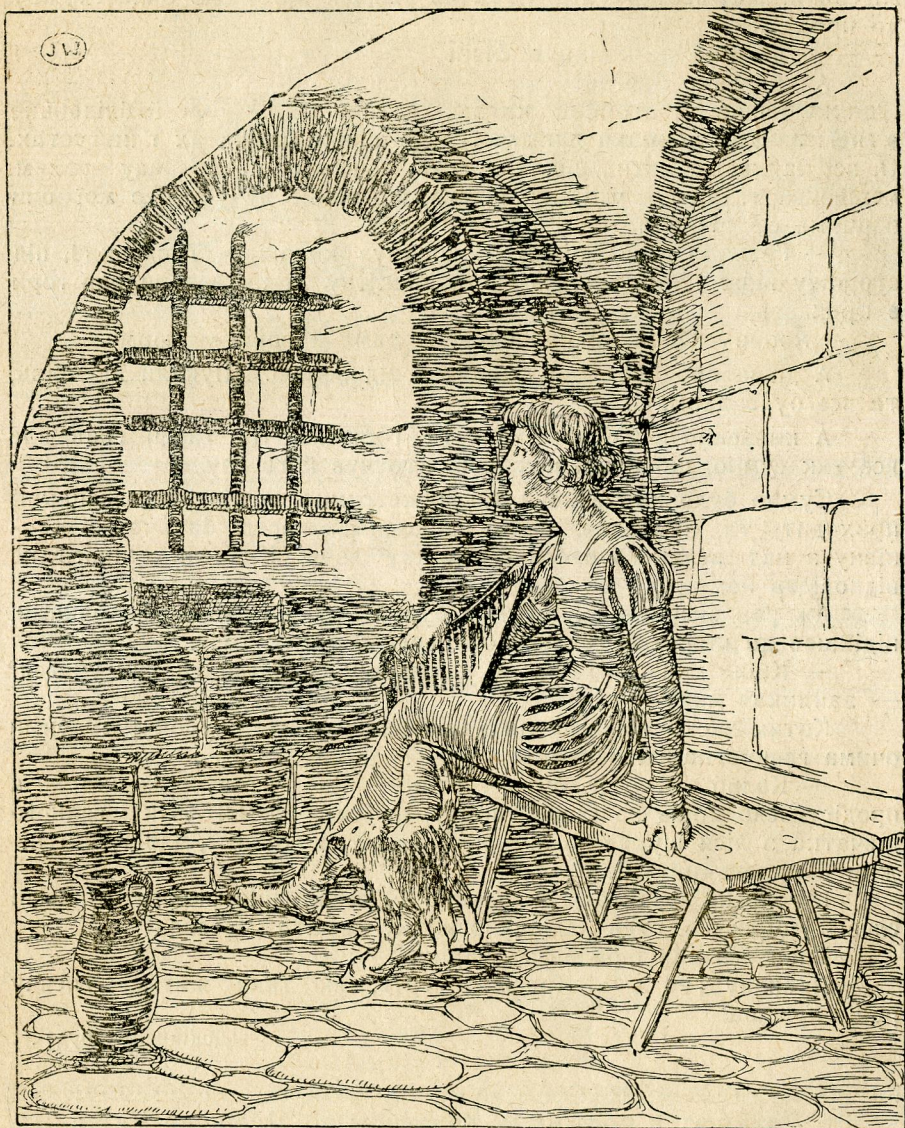
Станув перед грізним батьком, дівча за руку держить.

Уся княжа дружина дивом дивується. Платте на дівчати вбогеньке, тільки віночок із лісових квіток красить її.

Глядить понуро князь, обі руки спер на меч зачарований. А князенко на вколішки впав.

— Батьку мій і князю могутній — говорить — ось се гарне дівчатко я в лісі зустрів і вона навчила мене усміху, милого, гарного усміху. Тож хочу взяти її за жінку перед Господом Всевишнім і перед тобою й покірно дозволу прошу.

— Чи ти збожеволів, мій сину? Беззахистну прощачку приводиш мені на невістку? Іншу призначив я тобі на жінку. Князя з Заходу з над великого Озера дочка, діва лицарська з соколиним зором, що в неї мужеське серце й лицарській дружині про-

водити зуміє. Вона буде тобі сильною товаришкою й твоєму хлопчому серцю додасть сили кріпкої.

— Я бачив її, батьку — прошептав князенко — очи має грізні й темні як глуха ніч, очи без милосердя, недобрі. До неї я не міг би ніколи всміхнутися. Я бачив раз, як нагайкою била службу до крови.

— Досить! — крикнув князь.

А князенко благав:

— Глянь, достойний князю, батьку мій. Миле й блідоньке в неї личко, усмішка лагідна сяє в синіх оченятах і на устах. О, всі найкрасші пісні, що їх я грав вечерами на розраду людям, менше варті, як ся усмішка щастя, що в ній лучу тепер мої очи з очима сеї дівчини.

— Геть із моїх очий! — крикнув князь. — Тисяцький, під сторожу візьми князенка, а сю прошаківну скиньте зі шпиля гори в пропасть.

І хопив тисяцький князенка за рамя й повів у тюрму.

А дівча пропало, мов запалося під землю. Шукали її скрізь, та все було дарма!

А князенко в тюрмі ридав та горював. На гарфі грав, але все так сумно, що плакав усякий, хто чув його гру.

Сумно було князенкови, так дуже сумно! А тут іще тисяцький приходить та намовляє, щоби впокорився перед батьком й князівну з над великого озера за жінку взяв. Князенко нічого не відповідав йому.

Аж раз висунувся з кутика бурий котик із зеленими очками, підійшов до князенка, отерся об нього й замуркотів.

— Киць, киць, витай мені самітному! Відкіля ти тут узявся? — закликав князенко.

Котик вискочив йому на коліна, звинувся в клубок і мудрими очима глянув на князенка.

— Колиб то я міг бути тобою — прошептав князенко — я продіставсяб крізь залізну решітку, на світ божий утік і гарного дівчатка з ліса шукав би всюди. Тобі легко, котику, маєш тихі ніжки й маленький ти...

І голосно заривався князенко й на котика полилися рясні слези. І зірвався, став залізну решітку ломати. Не сила!

Упав без сил і ридав та нарікав:

Пропаду тут хіба! Красша смерть, як таке життя! Тисячу разів красша!

(Докінченне буде).

„Світ Дитини“ є постійним додатком до „Молодої України“.

Редакція і Адміністрація: Львів, ул. Зіморовича, 3.

Видає і за редакцію відповідає: **Михайло Таранько.**

З друкарні ОО. Василіян у Жовкві.

СВІТ ДИТИНИ

ІЛЮСТРОВАННИЙ ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

Виходить два рази в місяць.

Зима наступає.

Гожа осінь вже минула,
Зима подувом дмухнула,
Лист останний вже паде.
Проминулись гарні цвіти,
Вже безлисті стоять віти,
Вітер лиш страшний гуде.

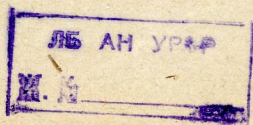
В лісі берести понурі
В вижиданні снігу бурі
Стоять оповиті в сум.
В безвістях мертвої тиші
В борі, по темному лісі
Несесь бурі глухий шум.

Шушу, шушу — несе вітер
В гай між дерева і віти
Про зиму журливу вість.
З вісткою іде у парі
Глухий гуркіт ген у хмарі
Небажаний вістун-гість.

Йде, іде вже хуртовина
Здрігнулась сосна, ліщина
І затрікотів явір,
Застогнали дужі дуби...
Заметушились голуби,
Літаючи понад бір.

Хмарні бездоння відкрились,
Небо й земля сполучились
Пухким білим помістком.
Все замовкло. Лиш у тани
Станули сніжні тумани
Разом з вітру буруном.

Е. Ю. Пеленський.

Казка про царенка котика.

(Докінченне).

Аж тут котик прискочив до нього й задрاپнув його гострим пазуриком.

— Кицю, чого драпаєш мене? — спитав князенко.

Котик замуркотів гнівно.

А князенко плакав. Гіркі слези спливали по лиці його. Упав на вколішки й молився. Довго, довго молився, Всевишнього на поміч призивав. Аж тут чує котик, оберся об нього та легко вдарив його лапкою.

Глянув на нього князенко.

А бурий котик сказав людським голосом:

— Не дивуйся, князенку, що я говорю до тебе. Я драпнув тебе тому, що ти в відчаю призивав смерті, а тобі слід тямити, що життя хочби найважше й найстрашніше, се величавий дар, що життя святе й не вільно перед призначеним часом призивати смерті.

— Котику, мудрий котику, — промовив князенко — щож мені діяти?

— Дам тобі волю — сказав бурий котик — та за свій гріх мусиш, князенку, відпокутувати. Тому, що ти чув, як я говорив людською мовою й сам перемінився в котика. І тинятисямеш зі мною по борах і лісах, перед лихими собаками тікати в голоді й холоді, голодний і битий, аж прийде година визволу. Так довго будеш котиком, аж поки не увільниш батька від погибелі. Мусиш видерти лихому чорнокнижникови таємницю зачарованого меча, мусиш із пекольними силами вести боротьбу. Аж твій батько направить усі кривди й тебе батьківським серцем закличе, вибе для тебе година щастя.

— Батько мій не любить мене й княже серце його горде й жорстоке — прошептав князенко — колиж могтиму бути щасливим?

— Як хочеш, — сказав бурий котик. Сів і глянув на князенка дивними кругленькими очками.

— Кицю, мудра кицю — спитав князенко — а дівчину найду, гарну дівчину з ліса?

— Не думай тепер про неї — сказав бурий котик. — Вір мені й будь відважний.

— Нехай буде! — сказав князенко.

У сій хвилині перемінився в малого, білого котика.

— Тепер мерщій крізь решітку на поля — сказав бурий.

І обох як не було.

Два котики бігли разом, що їм сил стало. А на дворі царила чорна ніч. Далеко вже за ними княжі тереми. Ліс густий, густезний.

А вони біжать і біжать.

Нараз почули крики й метушню. На лісовій стежці на мандрівника напали два розбишаки.

— Ратуймо його! — крикнув бурий.

І бурий скочив одному розбишаці в очі й пазуриками вбився в лице, а білий укусив другого в руку, шо в ній був ніж.

Розбишаки зверещали з болю та втекли до ліса. А мандрівник глянув вдячним зором на котиків, нагодував їх молоком, що добув із бесаг, погласкав і пішов.

Не одну ще пригоду мали оба котики. Серед голоду й холоду йшли світами. Спали денебудь у сіні, чи в рові при шляху. Часом якийсь уличник кидав за ними каміннем, часом по кілька миль ганялися за ними сільські собаки. Із сил вибивався білий, а в кінці впав серед поля тай жаліється:

— Не сила моя! Прийдеться тут загинати.

— Ще не прийшов час — сказав бурий. — Мусиш витривати. Гляди, що тут буде.

На великому полі йшли з двох сторін два війська до бою. Тисячі й тисячі вояків йшло з одного боку. Вів їх молодий князь у золотій збруї. А над ним несли ясно зелений прапор, а на ньому вигаптована китичка червоних ягід калини. Всі вояки були молоді й гарні. А очі в них були радісні й повні віри й співали лицарську пісню величну, аж серце росло й душа сміялася.

Із другого боку йшов до бою старий, старий князь із зачарованим мечем у руці. А при ньому тільки сотня лицарів у гострокінчастих шоломах.

— Се батько мій, та якийже малий відділ — крикнув котик-князенко. — Тамті візьмуть його певно в полон.

— Забуваєш про зачарований меч — сказав бурий.

Почалася битва. Молоді вояки під проводом князя кинулися відважно до приступу. Бігли наперед із піснею перемоги на устах. Лицарі старого князя стояли непорушно, спокійно. Тільки в очах блимали їм зловіщі огники. Гурти гарних вояків надбігали. Здавалося, що ніщо не виратує лицарів старого князя від загибелі. Ворогів така сила силенна! Усі такі молоді й сильні.

В тім старий король підніс зачарований меч, зачеркнув ним круг у повітрі, прошептав слово закляття.

І молоді, гарні вояки почали падати на землю покотом. За серця хапалися, що кривавою раною отвиралися.

Упав молодий князь, а його прапор присипав дорожний порох. Заплакав котик-князенко.

А бурий каже йому:

— Ти бачив силу зачарованого меча! Тепер треба нам довершити найбільшого труду: до лихого Чорнокнижника піти по таємницю. Пішли. Дерлися по скелях і шпицях високих.

Аж отворилася перед ними велика пропасть. Ні пролізти, ні проскочити її!

— Що вдіємо? — крикнув котик-князенко в безнадії.

— Чорнокнижник знає вже, що наближається до нього небезпека — сказав бурий — й тому відмежовується від нас перешкодами.

Понад скелі летів малий горобчик.

— Горобчику, гарний хлопчику, перенеси нас понад пропасти — прохав білий.

— Сам я не силі, та скличу багато братчиків і вони допоможуть вам.

І злетілася хмара пташенят горобчиків й мостом задержалася над пропастью.

І оба котики перебігли по тому мості понад пропасть.

При вході до палати стояло дві люті триголові собаки. Котики тільки мигнули попри них.

Лихий Чорнокнижник сидів у середній світлиці. Котик-князенко проповз до ніг Чорнокнижника. Та сей скричав зичним голосом, хопив котика за хвіст та кинув ним у кут світлиці. І бідний князенко впав закрівавлений на землю. Страшний біль прошибав усе тіло бідного котика. Вмираючими вже очима побачив, як у глибині чорної кімнати сиділа сивоборода стать, бліда й заплакана, стать подібна до старого батька.

Була се душа старого князя. Душа добра й свята, віддана злomu Чорнокнижникови на віки за вбийчу силу меча. Доброти й святости вирікся князь на все, щоб тільки мати непобідиму силу й уживати її на людську кривду.

І котик князенко кинувся останком сил на сю білу стать і почав гострими зубками гризти залізні ланцюги, щоби душу звільнити.

Нараз Чорнокнижник зверещав страшно

Душа старого князя вирвалася з ланцюгів та білою голубкою полинула високо під небо.

А білий, покалічений котик лежав неживий.

У державі старого князя від сеї хвилі діялися дивні дива. Князь обїздив усю країну, велів бідним селянам побудувати нові хати, підпомагав убогих і нещасних, а з сусідами замирився.

Не хотів уже вести ніякої війни. Зачарований меч розбив на шматки. Та сумний був старий князь:

— Що сталося з моїм сином? — питає.

— Ніхто не знає — відповідали йому.

І журився князь. Аж одної ночі явилася йому вві сні покійна жінка й сказала:

— Прийде до тебе бурий котик. Він заведе тебе до сина.

Тільки князь проснувся, а бурий котик уже біля нього. Побіг простіськи в тюрму, де сидів колись князенко. Там лежав тепер білий котик із розбитою головою, закрівавлений.

— Ось твій син! -- сказав бурий котик.

І в сій хвилині замість котика лежав на землі князенко — мертвий. А над ним сиділа дівчина з ліса в віночку з лісових цвітів на золотистих косах.

Скрикнув князь із радости й ухопив сина в рамена.

Збудився князенко, розплющив очі.

— Чи се ти, батечку! А деж мій друг бурий котик, вірний товариш мій?

— Се я! — прошептала дівчина з бору — се я була.

— Та відкіля ти знала про ті всі таємниці? — спитав князенко.

— Бо любов знає все, князенку.

— Дівчино, гарна дівчино, як мені тобі подякувати?

А старий князь Берислав каже:

— Твоєю жінкою буде.

— Злучив їх руки й заплакав на радощах.

І потім жили щасливо. Князенко грав на гарфі чарівно, як і перше. Та вже тільки веселих пісень. І хто чув сі пісні ставав

веселий, увесь світ хотів обнимати. Бо була в його піснях: любов
тай радість із життя.

Переповів Антін Лотоцький.

Військо.

Всі бачили з вас, діточки,
Як військо машерує,
Як йдуть у бій Січовики,
Як сотник командує.

Се не так ще давно було,
Як стрільці воювали,
За Україну пресвяту
Кров свою проливали.

Тож наші хлопці школярі
Стрільців не забувають,
На павзах в школі, на дворі
»Зицирку« управляют.

Стають у довгії ряди:
»Позір!« неначе криця
І так марш, марш — сюди туди,
Всі під командою Гриця.

А Гриць шаблюку з патичка
Підносить ген високо,
Кричить і учить і гука
І жмурить грізне око.

В баняк бе Ромко замість сурм,
А кождий наш хлопчина
Йде з криком, й піснею на штурм.
— »Не вмерла Україна!«

Ол. Б.

СНІЖОК.

Падай, сніжинко, як пух —
Я сховаюся під кожух!
А як прийде метелиця,
Загорнуся в бараницю.
Піду коня запрогати,

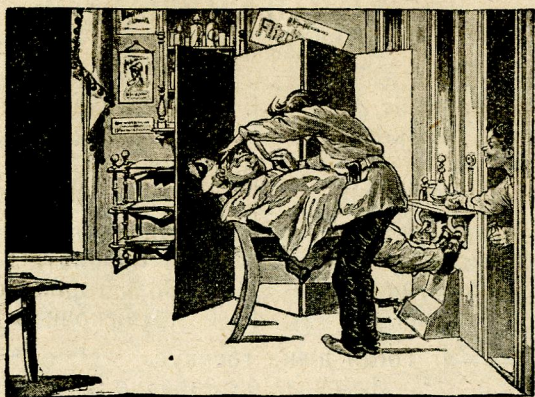
Будемо ся санкувати.
Поїдемо полем, полем,
Що нас й вітер не догонить!
А як вернемо до хати,
Буде що оповідати!

Богданко.

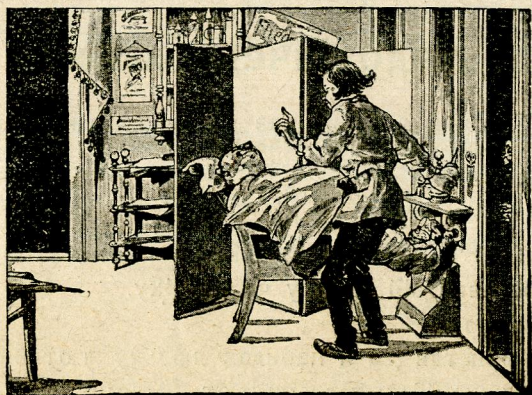
Розсіяний голяр.

Зайшов раз до голяря
Панок обголитись,
Голяр його на фотель
Просить садовитись.

Голяр голить, що аж страх,
А Грицько наш сміло
До кольонської води
Влив... з перцем чорнило.

Голяр бритву відложив,
Гостя забавляє
І кольонської води
Рукою шукає.

(Докінченне буде).

КОРОЛИКИ.

»Трусь! Трусь! Трусь!«
Кличе Юрко худібку маленьку.
Він приніс їй капустицю
Й моркву солоденьку.

Королики як лиш вчули
Голос пана свого:
Скік! скік! скік! скік! і прибігли
До Юрка малого.

І. Б.

СПІВАНКИ.

(Зі збірки Б. З).

<p>1) Поїхала Ганька в ліс,
Без сокири, без коліс.
Зачепила в сухий пень
Тай сиділа цілий день.</p> <p>2) Сама собі ковалиха
Наробила лиха,
Що пустила когутика
До комори стиха.</p> | <p>3) Ой кухарко-кухарочко,
Тай кухарко наша:
Ци вже буде по вечері,
Ци ще буде каша?</p> <p>4) Ой ви тату тай ви мамо,
Не пийте горівки,
Бо в горівці сидить дідько,
Вискочить з берівки.</p> |
|--|--|
- 5) Тогди дівка гопакує,
Як ся хліба напакує.
А як трохи зголодніє,
Гопа-гопа — тай не вміє!

Недокінчена казка.

Дядько Трохим говорив раз казку, а діти слухали.

Був собі купець,
Купив отару овець,
Пригнав над воду,
Та не було броду.

От і поставив він кладку через ріку.

А вівці йдуть — — —

Дядько пристав та й набиває люльку тютюном. Закурив та й ні слова дальше. Тоді діти питають його:

— Ну і перейшли?

— Та деж перейшли, — одвічає їм дядько, — коли кладка вузка. Йдуть.

— А колиж вони перейдуть, дядьку? — допитуються діти.

— Не знаю, діти, бо їх дуже багато.

Подав Тарас Дмитренко.

„Світ Дитини“ є постійним додатком до „Молодої України“.

Редакція і Адміністрація: Львів, ул. Зіморовича, 3.

Видає і за редакцію відповідає: **Михайло Таранько.**

З друкарні ОО. Василян у Жовкві.

СВІТ ДИТИНИ

ІЛЮСТРОВАНІЙ ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

Виходить два рази в місяць.

У срібній чаші.

У срібній чаші новії чари
Хтось несе:
Вовнистим пухом з сивої хмари
Злегка трясе,
Вовнистим пухом, білим кожухом,
Ритмічним таном, легеньким рухом
Все і все.

У підвечірні сонливі тіни
Край вікон
Йде біла Краля десь з Див-Країни
Мов срібний сон.
Йде біла Краля лелійним цвітом
І має срібно над божим світом
Її хітон.

Чарунка-Казка стала між нами
З давніх літ,
Мостить шовковий шлях жемчугами
У тихий світ.
Мостить шовковий шлях попід хмари
На див-намисто низає чари
І шле привіт.

Роман Завадович.

Антін Лотоцький.

ЧОКОЛЯДІЯ

АБО

ДИВНІ ПРИГОДИ ВІДВАЖНОГО ОЛЕСЯ.

(Казочка).

(Ілюстрації В. Вітвицького).

Олесь мав чотири рочки й дуже любив казочки. Всі. І сі про бабу Язю й чоколядову її хатку, й ті, що їх оповідав Олекса. Які то він різні пригоди воєнні вміє оповідати, а вже найкрасше про Цяпку-Скоропада, про тата Чумчумаху, про князя Гарматія, різні, різні! Та тепер нема кому оповідати. Олекса повіз татуся й ненечку в гостину, а няня Ганя поставила перед нього кашку з молоком і пішла кудись.

Кликав Ганю, та дарма — вона не приходила. Трохи не розплакався. Та здержав на силу слези. Пригадав собі, що він Українець, що його прадід був запорозьким козаком, а батько січовим стрільцем. Таким самим, як Олекса. Тільки, що батько був старшиною, а Олекса чурою в нього. То так давно було. Олесь зовсім того не тямить. Та Олекса так казав.

Все те пригадав собі Олесь тепер і здержав слези. Козакови не ялося плакати. Оченятка заплющилися, голівка схилилася.

Кашка то не чоколяда.

Аж тут на столі перед ним з'явився чоловік мізинчик із кошем, повним різних забавок. А всі з чоколяди.

І сказав до нього мізинчик:

— Ходи зі мною в Чоколядію, а дам тобі таких забавочок, кільки схочеш.

— А далеко та Чоколядія? — спитав Олесь.

— За сімома горами й за ріками сімома.

— Ой, то боюся, щоби татко, або Ганя не сварили. Бо ма-муся ні, мамуся ніколи не сварить.

— Такий ти козак! — сказав мізинчик.

— Ні, я не боюся, я піду з тобою! — заявив рішуче Олесь. Мізинчик добув із коша коника. А сей на його очах виріс на такого великого, як їх карий лошачок.

Олесь сів на нього, а мізинчик зник, мов під землю запався. Іде, іде Олесь, аж приїздить у густий ліс.

Ах, як тут лячно! В Олесь забилося серце. Але він знову пригадав, що його прадід був запорожцем, а татко Усусусом і вже не боявся. Ще й заспівав собі на відвагу:

«Не сміє бути в нас страху,
Ні жадної тривоги,
Бо ми є лицарі грізні
Зелісної Остроги».

Тут як не кинуться на нього три опришки! Та Олесь їх зовсім не злякався. Тай вони йому нічого не вдіяли. Тільки взяли його коника й заразівінько зїли, бо був із чоколяди.

— Стривайте, стривайте! Скажу я Олексі! Він дасть вам! Покличе Цяпку-Скоропада, а той вам усі зуби вибе.

Опришки, як почули про Цяпку-Скоропада, так зараз і втекли. Шкода коника. Але ніщо — він теж козак.

Аж тут де й не взявся медвідь.

— Овва! Нема коня, буде едвідь! — подумав. Олесь — Гей, медведику, стривай, я сідаю на тебе!

А медвідь йому:

— Я таки прийшов сього, щоби завести тебе в Чоколядію. Сідай!

Олесь не дав собі двічі говорити. Сів. Аж глип, а медвідь також із чоколяди.

Їдуть, їдуть. Минули ліс, минули степ. Аж каже медвідь:
— Ось і Чоколядія.

Гей, що то за чудова країна ся Чоколядія. Пишні тереми всі побудовані з чоколядових цегол. А криті посипаними різнобарвним мачком медяниками. А які вежі й балькони, всі з цукорків.

У річці, що текла малиновим соком, жив чолюядовий крокодил. Через річку провадив міст із довгих цукорків. Олесь аж рота роззявив, так дивом дивувався.

Аж тут і станув перед ним мізинчик. Тільки що був уже в короні та зі скиптром у правиці. І корона й скиптр теж були

з чоколяди. Тільки обліплени позліткою.

— Витаю тебе в моїй столиці — сказав він. — Я князь Чоколядії Цукрослав. Я запросив тебе в свою державу тому, що ти відважний і нічого не боїшся. Я певний, що тільки ти зможеш

увільнити мою дочку Фортуну з полону. Лихий чарівник держить її в заперті в чоколядовій горі.

— Добре, — сказав Олесь — коли ся гора з чоколяди, то я зважуся на се. Із чоколядою я дам собі раду.

— Та вважай, що гора велика, більша як копець на замковій горі ві Львові — сказав князь.

— Ніщо не шкодить — відповів Олесь. — А я від чого козак? І як справжній козак заразівськи став відатися в гору. Хруп, хруп і по короткому часі було видно з нутра гори тільки Олесеви черевички.

Вийв чи малий прохід у нутро гори, й найшовся в самій середині. Князівна сиділа сумна, дуже сумна! Та як побачила Олесь, сплеснула на радощах у білі долоні.

— Ах, є мій Олесь, спаситель мій!

— А де чарівник? — спитав Олесь. — Я хочу з ним боротися.

— Поминай, як звали! Він як тільки почув, що ти відаєшся в гору, тай утік тайним хідником.

— А тебе не взяв?

— Забув у страху про мене. Та веди мене, лицарю мій, швидко до батька могого.

І вийшов з гори на майдан, де ждав на них князь Цукрослав зі здвигом народу.

Народ співав:

»Слава, слава, наш лицарю,
О витай у нас,
Що ти нашу Фортунюньку
Від ворога спас!«

А потім кричали:

— Слава, слава! Нехай живе лицар Олесь, многая літа!

Пішли походом через міст. А тут як не вистрибне з ріки чоколядовий крокодил і простівськи до князівни. Се його чарівник післав, щоби назад хопив князівну. Та Олесь як не кинеться на нього. Оба пішли в ріку. То не з ким будь справа. Козак Олесь як зачне лупати шмат за шматом чоколяди з крокодила. Набрал чоколяди, а потім по хвості тай назад на міст.

Всі зраділи. Думали пропав. А князівна Фортуна поцілувала його устеньками з рожевих помадок тай сказала:

— Від тепер я з вдячності, що Українець Олесь увільнив мене з неволі, все буду посилати українським дітям чоколядки та цукорки. А найбільше через малого Ісусика на ялинку.

А я всім дітям скажу, щоби інших цукорків і чоколядок не їли, тільки твої, гарна князівно Фортуно.

Князівна знову поцілувала його.

Олесь хотів ще щось сказати та тут блиснуло світло й він розплющив оченятка.

Се ненечка поцілувала його й поставила перед нього коробочку цукорків із написом »Фортуна«.

— Се вже князівна Фортуна прислала мені — подумав Олесь.
— Як скоро...

КОТИКИ.

Ой ви котики мої,
Довго не баріться,
Напилися молочка,
За діло беріться.

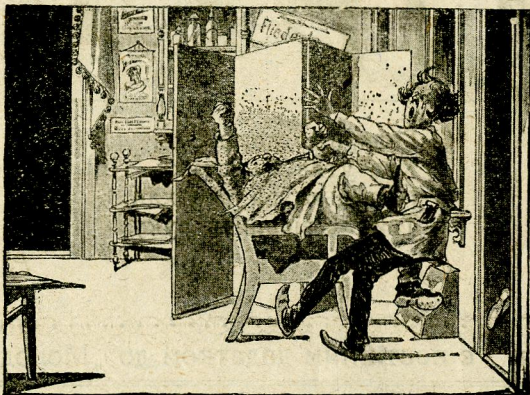
Напилися молочка,
Нуж мишки ловити,
Бо не можна в світі так
Без діла ходити.

Бо не можна в світі так
Дармо дармувати,
Хто між нами їсти рад,
Мусить й працювати.

Р. З.

Розсіяний голяр.

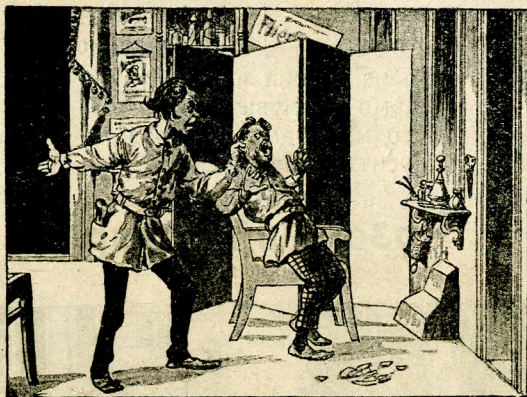
(Докінченне).

- 4) Лиш легонько потиснув —
Ратуй, Божа сило! —
В носах сверлом їм вертить,
Кругом засіріло.

5) Як розпчихаються враз,
Оба аж присіли,
Трохи пчиханням душі
З себе не пустили.

6) Голярище догадавсь,
Хто утяв ту штуку
І Грицька за ухо хап
Тай — відвинув руку...

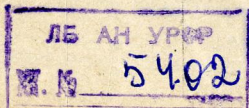
Р. З.

„Світ Дитини“ є постійним додатком до „Молодої України“.

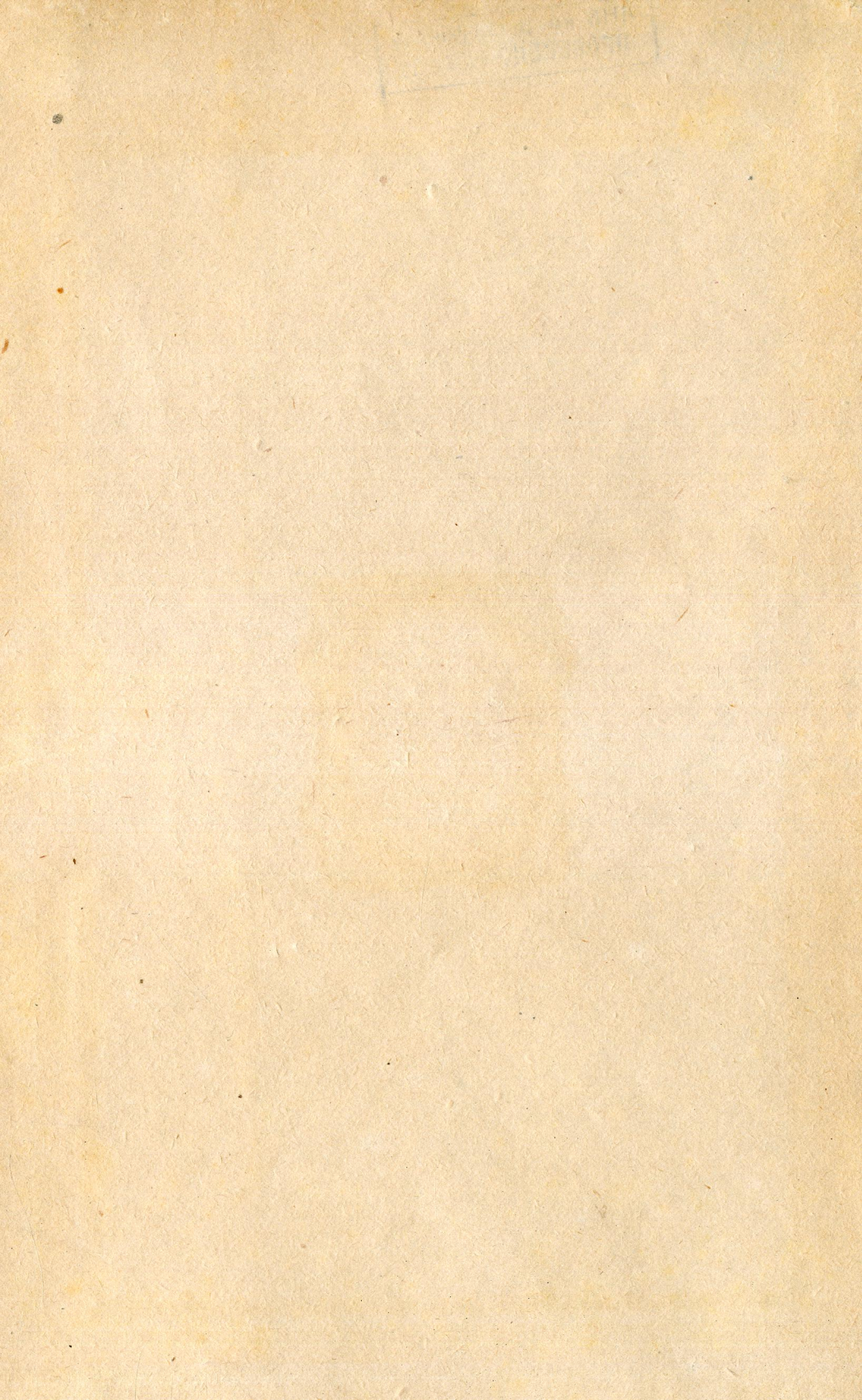
Редакція і Адміністрація: Львів, ул. Зіморовича, 3.

Видає і за редакцію відповідає: Михайло Таранько.

З друкарні ОО. Василіян у Жовкві.

18000

ЛНБ им. В. Стефанника
ПРОВЕРЕНО 1967 г.

5402

БІБЛІОТЕКА
НАУКОВОГО ТОВ. ІМ. ШЕВЧЕНКА.

III
П-12526
1924-1-24

М. Шевченко
1887 г.

276
10